

A decorative graphic on the left side of the slide, consisting of a network of light blue lines and circles, resembling a circuit board or a data network. The lines are of varying thickness and connect to small circles, creating a complex, branching structure.

KOM225 FORM ve ANALİZ I

ARDA ERDEM

Arda Erdem

TÜR - FORM

- Tür için iki tanım yapılabilir:
 - Bir eserin tasarlanmasında en başta gelen bir özdür.
 - Aralarında yeterli nitelik uyarlıkları gösteren biçimlerin aynı ocakta toplanması demektir.
- Türlerin ayrımları öz bakımından olabilir:
 - Dinsel müzik
 - Dindışı müzik
- Türlerin ayrımları teknik bakımından olabilir
 - Ses müziği
 - Çalgı müziği

Arda Erdem

TÜR - FORM

- Başka bir açıdan bakıldığında:
 - Dinsel müzik ve dindışı müzik > hem ses, hem çalgı müziği türüne girebilir,
 - Şarkı müziği hem dindışı müziğe (opera, dindışı kantata) hem de hem dinsel müzik türüne (kilise kantatı, oratoryo, pasyon) girebilir.
- Bu örnekler tür düşüncesinin pek katı olmadığını göstermektedir

Arda Erdem

TÜR - FORM

- Genel olarak form, bir eserin nasıl çatıldığını anlatır (bu tanımlama form ve yapı terimleri arasında bir belirsizlik yaratacak denli bulanık olabilir).
- Yapı, değişik parçaların bir bütün meydana getirmek üzere çatılış yolu; biçim ise bir birlik olarak ele alınan bu bütünün kendisidir.
- Form düşünüşü yapınıninkinden çok daha geniştir; onu kapsar

TÜR - FORM

- Bazı formlar kuruluş ayrıntılarıyla birbirlerinden ayrılırlar ama, form koşullarını meydana getirmeye bu ayrıntılar her zaman yeterli sayılamazlar.
- Yapı bakımından bir Haendel operası ile bir Debussy operasını karşılaştıracak olursak, aralarında hiçbir ortak yan yokmuş gibi görünür:
 - Birincisi ayrı ayrı 'numara'lardan oluşmuştur: ariyalar, reçitatifler, düetler vb.
 - ikincisi, oyunun farklı öğelerinin sürekli gelişim içinde, zaman zaman orkestranın *leitmotif*lerle açıkladığı bir müziğin eşliğinde tablolardan oluşur.
- Bu karşılaştırmayı form açısından yaparsak farklılıklar sanılandan daha az derine iner ve opera türünün ilk amacı olan: *bir dramın sesler ve çalgılar aracılığıyla sergilenmesi*, her iki bestecinin operasında da aynıdır.

TÜR - FORM

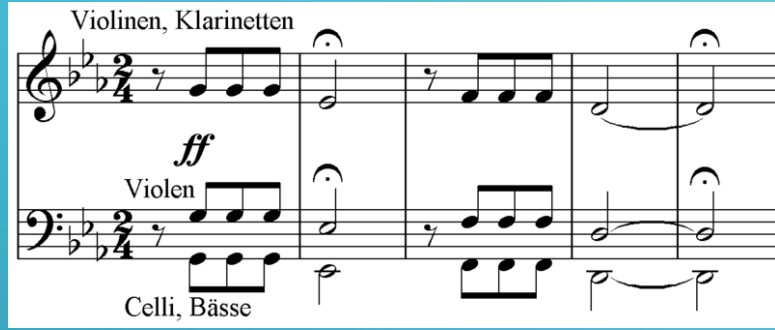
- Form düşünüsü bir eserin en derin gerekliliklerine, özüne, yapısından daha çok bağlıdır. Bir besteci bir yaylı çalgılar dörtlüsü yazmaya kalkarsa, dört sesli bir çalgı dili kullanmak istediği içindir. Yapı sorunları sonradan gelir.
- Doğaları gereği, yapı sorunları teknik sorunlardır; bunları da besteleme üzerinde yeterince çalışma yapmış olanlar iyi bilebilirler. Bir müzikseverden Bach'ın bir org koralini ya da bir füğünü incelemesi istenemez. Bu, uzmanın çalışma alanıdır.

MOTİF (MOTIVE)

- Kısa müzikal bir cümlecik,
- Özel önemi olan ve yinelenen bir figür,
- Müzikal bir parça (fragman),
- Nota öbeği (dizisi)

Arda Erdem

MOTİF ÖRNEKLERİ

Violinen, Klarinetten
ff
Violen
Celli, Bässe

Beethoven, *Senfoni no.5*, 1.bl

f — *sfz*

Sibelius, *Finlandia*

Allegro moderato Très doux (♩ = 120)
p

Ravel, *Yaylı Kuartet*, 1.bl

Machaut, *Mass*

CÜMLE (SENTENCE)

CÜMLE (Sentence) 8 ölçü			
Sunum Modülü (Presentation) 4 ölçü		Devam Modülü (Continuation) 4 ölçü	
Temel Fikir (Basic Idea) 2 ölçü	Temel Fikir Tekrarı (Repetition of B.i) 2 ölçü	Gelişme (Development) 2 ölçü	Kadansif (Cadential) 2 ölçü
	<ul style="list-style-type: none">- Tam tekrar- Sekvens- Tonik Dominant geribildirimi	<ul style="list-style-type: none">- Fragmantasyon- Likidasyon- Armonik hızlanma- Sekvens- Yeni materyal	

CÜMLE (SENTENCE)

The image displays a musical score for the first movement of Beethoven's Piano Sonata Op. 2/1, measures 1-8. The score is divided into two main sections: **presentation** (measures 1-4) and **continuation** (measures 5-8). The presentation section features a **basic idea** (measures 2-4) and its **basic idea repeated** (measures 3-4). The continuation section includes **fragmentation** (measures 5-6) and a **cadential idea** (measures 7-8). The score is written for piano in C major, 2/4 time, and includes dynamic markings such as *p*, *sf*, and *ff*. The cadential idea concludes with a *p* dynamic and a cadence marked with *ii^{o6}* and *V⁴⁻³* above the staff, and *HC* below the staff.

Beethoven, Piano Sonata Op. 2/1, I, mm. 1-8

Erdem

CÜMLE (SENTENCE)

The image displays a musical score for Chopin's Etude in C Minor Op. 10/12, mm. 11-18, illustrating the sentence structure. The score is divided into two systems, each with a treble and bass clef staff. The first system is labeled "basic idea" and "basic idea repeated". The second system is labeled "development" and "cadential idea".

basic idea (mm. 11-14): The first system begins with a treble clef staff starting with a forte (*f*) dynamic. The bass clef staff has a piano (*p*) dynamic. The music features a series of chords and a melodic line in the bass.

basic idea repeated (mm. 15-18): The second system repeats the first system's material, but with a fortissimo (*sf*) dynamic in the treble clef staff.

development (mm. 19-22): The third system is marked *sf con forza*. It features a more complex melodic and harmonic development of the basic idea.

cadential idea (mm. 23-24): The final system shows a cadential idea, characterized by a sustained chord in the treble clef staff and a descending melodic line in the bass clef staff.

c: HC (mm. 23-24): A bracket under the cadential idea is labeled "c: HC", indicating a cadential phrase.

Chopin, Etude in C Minor Op. 10/12, mm. 11-18

Erdem

A

CÜMLE (SENTENCE)

The image displays a musical score for the first eight measures of Bach's Prelude in C# Minor. The score is divided into four sections: 'basic idea' (measures 1-4), 'basic idea repeated' (measures 5-8), 'development' (measures 1-4), and 'cadential idea' (measures 5-8). The key signature is C# minor (three sharps) and the time signature is 6/4. The score is written for piano and includes a performance instruction 'E: IAC' at the end of the second system.

basic idea

basic idea repeated

development

cadential idea

E: IAC

Bach, Prelude in C# Minor from Bach's Well-Tempered Clavier, Book I, mm. 1-8

Erdem

CÜMLE (SENTENCE)

The image displays a musical score for the Superman theme by John Williams, illustrating a sentence structure. The score is written in 12/8 time and begins with a forte (*f*) dynamic. The first staff contains the main melody, which is divided into four sections: 'basic idea' (measures 1-4), 'basic idea repeated' (measures 5-8), 'development' (measures 9-12), and 'cadential idea' (measures 13-16). The second staff provides a harmonic accompaniment, featuring a bass line with eighth notes and a treble line with quarter notes. The score concludes with a cadence in C major, labeled 'C: IAC (Vsus-I)'.

John Williams, *Superman* filmi teması

Arda Erdem

PERİYOT (PERIOD)

PERİYOT (Period) 8 ölçü					
Öncül Cümlecik (Antecedent) 4 ölçü			Soncul Cümlecik (Consequent) 4 ölçü		
Temel Fikir (Basic Idea) 2 ölçü	Karşıt Fikir (Contrasting Idea) 2 ölçü	Kadans V	Temel Fikir (Basic Idea) 2 ölçü	Karşıt Fikir 2 (Contrasting Idea 2) 2 ölçü	Kadans V-I

Arda

PERİYOT (PERIOD)

ÖNCÜL (1. Cümle) SONCUL (2. Cümle)

temel fikir karşılıyan fikir temel fikir (tekrar)

Do Maj. SONCUL [devam]-> (2. Cümle)

temel fikir (tekrar) [devam]-> karşılıyan fikir (tekrar + kadans hareketi)

5

IV V I

Schumann, Gençlik Albümü (Küçük Parça)

Arda Erdem

4 TEMEL FORM

- Yinelemeli (Iterative)
- Geri DönüŖlü (Revertive)
- Strofik (Strophic)
- Progresif (Progressive)

Arda Erdem

4 TEMEL FORM

- **Yinelemeli (iterative):** Batı müziğinde yaygın olmayan yinelemeli türler, örneğin bir mezmurun her satırının aynı melodik formüle göre söylendiği Gregoryen ilahilerde görülebilir.
- **Geri Dönürlü (revertive):** Orta Çağ'da, Fransız baladı (aab), virelai (A bba A), rondo (AB a A ab AB), İtalyan baladı (A bba A) ve Alman bar formu gibi şarkılarda kullanılan sabit formlar vardı.
 - Küçük harfler aynı müziğin farklı kelimelerle söylendiğini; büyük harfler ise hem metin hem de müziğin aynı olduğunu gösterir.
- Barok Dönem'den itibaren, [A B] şeklinde iki bölmeli ya da ikili (binary) olarak adlandırılan formlar görülmeye başlanır.
- Daha sonra ise, 18.yy danslarında [A B]'nin ardından bir [A] daha gelerek ve [B] ile birleşip tekrar ederek başa dönüldüğü gözlemlenir. Bu form (ing.) *rounded binary* olarak adlandırılmaktadır.

||: A :|| ||: B A :||

4 TEMEL FORM

- Diğer bir geri d6nüşlü form, üç bölmeli (ternary) formdur: A B A. Sık kullanımı nedeniyle “lied formu” olarak da bilinir.
- Form, geç Barok operasından itibaren ariyalarda sıklıkla kullanılmıştır.
- Zamanla çalgı müziğinin de en çok kullanılan küçük formlarından birisi olmuştur.

4 TEMEL FORM

- Strofik tür, metnin tüm mısralarının veya kıtalarının aynı müzikle söylendiği bir şarkı formudur.
- Strofik türün çalgı müziğindeki karşılığı, varyasyon (veya tema ve varyasyon) formudur.
- Progresif tip, 19. ve 20. yy şarkılarında ve enstrümantal müziklerde yaygındır, ancak aynı zamanda eski müzikte (örneğin Missa'nın Gloria ve Credo'su için kullanılan plain chant melodilerde) bulunur.
- Progresif tip, Rönesans polifonik şarkı ve enstrümantal eserlerinde de yaygındır. Çünkü Rönesans müziğinin en önemli özelliği metnin her satırına kendi müzikal ifadesini vermektir. Aynısı geç Rönesans ve Barok'un enstrümantal kontrpantal biçimleri için de geçerlidir: *Ricercare*, *canzona*, *envansiyon* ve füg. Diğer ilerici türler, tematik materyalin esas olarak figüratif unsurlardan (gam pasajları, arpejli akorlar, triller, dönüşler ve tılsımlar) oluştuğu 16., 17. ve 18. yüzyılın başlarındaki lavta ve klavye için *prelüdler*, *tokattalar* ve *fantazileri* içerir.

ANALİZ EDİLECEK ESERLER

- Piotr I. Tchaikovsky – Album for the Young (Gençlik Albümü)
- Robert Schumann – Album für die Jugend (Gençlik Albümü)
- Muammer Sun - Yurt Renkleri 3. Defter
- Ders sorumlusunun dağıtacağı eserler

Arda Erdem

KAYNAKÇA

- CAPLIN, W.E.; Classical Form, Oxford University Press, New York 1998
- USMANBAŞ, İ., *Müzikte Türler ve Biçimler*, İletişim Yayınları, İstanbul 1992
- SCHOENBERG, A., Fundamentals of Classical Composition, Faber&Faber, London 1970

Arda Erdem